CİNGÖZ RECAİ

CİNGÖZ GELDİ

PEYAMİ SAFA
(SERVER BEDİ)

KİBAR SERSERİ SERİSİ

Birinci Kitap

CİNGÖZ RECAİ

CİNGÖZ GELDİ

PEYAMİ SAFA
(SERVER BEDİ)

جین کوز کلدی!

CİNGÖZ GELDİ

KİBAR SERSERİ SERİSİ

Birinci Kitap

Muharriri: Server Bedi

Tâbi ve Naşiri:
Orhaniye Matbaası
İstanbul
1340 (1924)

1

Sertaharri memuru Mehmet Rıza, artık vakitlerinin büyük bir kısmını Sultanahmet'teki evinde geçiriyor; çünkü onu bütün hayatında en çok meşgul eden adam, meşhur serseri, meşhur, kibar, kurnaz, şeytan, Cingöz Recai bir seneden beri İstanbul'da değil.

Son Mebruke meselesinden sonra, Cingöz bir İngiliz posta vapuruyla Amerika'ya kaçınca, Mehmet Rıza da zabıta işleriyle uğraşmaz oldu ve Sultanahmet'teki evinde, birçok günlerini, tek başına kitap okuyarak geçirdi.

Bir tatil günüydü. Mehmet Rıza yataktan erken kalktı ipekli birçok yastıklarla döşeli, geniş bir alaturka mindere arka üstü yatarak, Cingöz Recai ile aralarında geçen bin bir türlü macerayı ve usta hırsızı aldattığı zamanları yâd ettikçe gülümsüyor, onun şeytani tuzaklarına mağlup olduğu zamanları hatırladıkça, öfke ile dudaklarını kemiriyordu.

Cingöz şimdi Amerika'da ne yapar? Kim bilir kaç bin sergüzeşt peşindedir? Belki de kıvrak Amerikan zabıtası, Türk polisinin yakalayamadığı bu kurnaz serseriyi çoktan deliğe tıkmıştır. Mehmet Rıza İngilizce bildiği halde, Amerika gazetelerini intizamla takip edemediği için, çok bir şey öğrenemiyordu. Yalnız, bundan iki ay evvel, bütün New York gazeteleri, ismini vermedikleri şarklı bir serseriden hararetle bahsetmişler, bu adamın akıl dışı planlarla, Amerika zabıtasını tamamıyla şaşırttığını yazmışlardı. Mehmet Rıza, bu şarklının Cingöz'den başka kimse olamayacağını anlamıştı.

O gün, bu düşünceler içindeyken, hizmetçi içeriye girerek:

"Sizi bir bey görmek istiyor!" dedi.

"Nasıl bey?"

"Gençten, yakışıklı bir adam."

"Ne istiyor?"

"Polise işi düşmüş. Sizi mutlaka görecekmiş."

"Misafir odasına al."

Mehmet Rıza, yattığı yerden isteksizlikle doğruldu. Böyle birçok tatil günlerinde zabıta işleri için hususi surette müracaat eden birçok müşterileri vardı.

Bu adamlar, hep yeni ve mühim işler için sertaharri memurunu aylarca rahatsız ederler. Artık zabıta işlerinden bıkan Mehmet Rıza, bu gibi müracaatlardan çok hoşlanmıyor ve bunlara ekseriya yüzünü buruşturuyordu.

Ziyaretçiyi karşılamak için misafir odasına gitmek üzere oda kapısına doğru yürürken, kapı birdenbire açıldı ve içeriye bir adam girdi.

Adamın içeriye girmesiyle Mehmet Rıza'nın kollarını yukarıya kaldırarak büyük bir hayretle:

"Vay!" diye bağırması bir oldu. Misafir ise, Mehmet Rıza'nın boynuna sarılıyor, onu bir kardeş gibi şapur şupur öpüyordu.

Bu adam, bu misafir, Cingöz Recai idi:

Evet, Cingöz Recai! Bir sene evvel, İstanbul'u birbirine kattıktan sonra, Mehmet Rıza'nın çelik pençesinden cıva gibi kaçan, bir İngiliz vapuruyla Amerika'ya yol alan, bir seneden beri orada kalan ve hayatıyla ölümünden zerre kadar iz vermeyen, meşhur, kibar, kurnaz, çevik, metin, şeytan, Cingöz Recai! Biraz evvel Mehmet Rıza'nın hatıralarını dolduran ve senelerden beri uykularını kaçıran, ele avuca sığmayan Cingöz Recai.

Mehmet Rıza o kadar büyük, o kadar derin bir hay-

rete düşmüştü ki, Recai'nin kollarından sıyrılarak, bir iki dakika kadar, put gibi hareketsiz durmuş ve tepesinden tırnağına kadar Cingöz'e bakmış, bakakalmıştı. Vay canına! Cingöz be, şaka değil, ta kendisi, Cingöz, Cingöz Recai, kibar serseri, burada, karşısında, bir adam hem de kendi evinde duruyor, gülüyor, ağzını açmıyor, Mehmet Rıza'nın hayretiyle alay ediyor! Nasıl, nereden, niçin, ne zaman gelmiş? Sabah vakti Mehmet Rıza'nın evinde işi ne? Bir telefon, bir düdük, hatta bir ıslıkla yakayı ele vereceğini bilmiyor mu? Çıldırmış mı? Bu ne cesarettir?

Cingöz Recai, Mehmet Rıza'daki hayretin nihayeti olmadığını görünce, sertaharri memurunu kolundan tutarak karşılıklı koltuklara doğru çekti:

"Yahu... Rıza... İnsana bir merhaba derler. Bir seneden beri birbirimizi görmedik. İnsanın köpeğini bile göreceği gelir. Bizim seninle o kadar arkadaşlığımız var. Hem de ben senin ayağına kadar gelmiş, 'Rızacığım ne âlemde, gidip göreyim' demiş, yakayı ele vermeyi bile göze aldırmışım da sen bir 'safa geldin' bile demiyorsun."

Hâlâ şaşkınlığından kurtulamayan, fakat karşısında eski rakibini bulduğu için yavaş yavaş sevinmeye başlayan Mehmet Rıza, bir koltuğa oturan Cingöz'ün karşısında, ayakta durarak mırıldandı:

"Cesaretine şaşırdım, Cingöz!"

"Sen benim cesaretimi ilk defa görmüyorsun ya, iki gözüm."

"Bu büyük cesaret."

"Hangisi?"

"Evime kadar gelmen."

"Aksine en az cesaretle yapılacak iş budur. Çünkü beni takip etmek isteyen polisler, nihayet senin evine

girdiğimi görünce, kapının eşiğinde bakakalırlar. Nitekim vapurdan bu sabah çıktım. Mebruke'yi evine yolladım, bavullarımı da otele... Kendim de dosdoğru sana geldim. Evde olduğunu iyi tahmin etmişim. Rıhtımda bir taharri beni tanıdı ve benim peşime takıldı. Otomobille beni buraya kadar takip etti. Müsaade edersen pencereden bakalım, belki de hâlâ sokaktadır."

Mehmet Rıza ile Cingöz, Sultanahmet parkına nazır olan bir pencereye gittiler. Cingöz, parmağıyla, parkın iç kapılarından biri önünde durarak sertaharri memurunun evini gözetleyen bir taharri memurunu gösterdi:

"Hah... İşte... Bekliyor."

"Alaettin."

"Tanıyorsun demek."

"İyi memurdur."

"Belli. Beni derhal tanıdı. Takdir ettim. İçeri gelse de bir mükâfat versem.

Mehmet Rıza, elini Cingöz'ün omzuna koyarak, amirane ve alay eder bir tavırla dedi ki:

"Eee... Bavullarını keşke şu karşımızdaki hapishaneye gönderseydin... Artık ben seni bırakmam. Hapishanemizin misafirisin.

Cingöz Recai güldü:

"Yooook! Birkaç işim var, onları görmeden hapishaneye filan giremem Rızacığım. Ben Amerika'dan buraya o işler için geldim. Yoksa New York'ta kısmet pek boldu. İstanbul'da ne işim var?

"Elimden nasıl kurtulacaksın?

"Gayet basit bir surette, Rıza.

"Nasıl?

"Sana hizmet edeceğim. Bana muhtaçsın. Yani İstanbul zabıtası, bugün, bana muhtaçtır.

"Zırvalama Cingöz.

"Göreceksin."

"Artık senin palavralarına inanmak için insan eşek olmalı."

"Bırak ki eşekler, insanlardan daha akıllıdırlar Rıza. Çünkü bizim gibi tehlikeli işlere girmezler. Fakat emin ol, sana büyük bir hizmette bulunmaya geldim."

"Yalanlarına inanmayacağımı bil ve anlat."

"Bilirsin ki ben kısa lafı severim, Rıza."

Cingöz, kol saatine baktıktan sonra, parmaklarını yelek ceplerine sokarak, süratle anlattı:

"Ben İstanbul'a gelirken, vapurda, gayet zengin bir Türk ailesi vardı. Amerika'dan birlikte vapura bindik. Daha doğrusu ben de onların hatırı için İstanbul'a geldim. Zengin bir karı koca."

"Kadın güzel mi?

"Güzel ama, ben kadının kara gözleri için değil, kulağındaki iki pırlanta küpe için peşine takıldım. Görsen Rıza... Her biri küçük bir ceviz büyüklüğünde, pırıl pırıl, halis iki elmas taş! Amerika'da gazeteler bu elmasların resmini bastılar. Bizim paramızla doksan bin lira ediyor. Orada bu elmasları gözüme koydum, kadınla ve kocasıyla ahbap oldum, fakat birdenbire bu aile İstanbul'a gelmek istediler, ben de yanlarından ayrılmadım. Şimdi bu aile, öğrendim ki pazar akşamı, Amerika Elçiliğinde verilecek bir baloya davetlidirler. Zengin aklı bu ya... Ta New York'tan İstanbul'a, bu baloya gitmek için geliyorlar... Davet edilmişler... Tekrar Amerika'ya dönecekler..."

"İş güç yok."

"Evet Rızacığım... Şimdi böyle serseri milyonerlerin kulağındaki elmas çalınmaz da ne yapılır?"

"İstanbul zabıtasına böyle mi hizmet edeceksin?"

"Dinle bak, işin içyüzü var. Bu bir çift pırlanta elmas taş, bu kadının kendi malı değildir."

"Yaa?"

"Aşırmadır."

"Nereden?"

"Hatırlıyor musun? Meşrutiyet'ten sonra Yıldız Sarayı'nda eşya demirbaş defterine kaydedilirken gayet kıymetli iki elmas taş çalınmış, hırsız bulunamamış, herkes de bunu İttihat ve Terakki'nin aşırdığına hükmetmişti."

"Biliyorum."

"İşte... Bu kadının kocası, o zaman tespit komisyonunda kâtipti ve elmasları aşırmış."

"O zaman aşırılan eşya yalnız bu kadar değildir."

"Evet... Herif birçok şeyler daha aşırmış, Avrupa'ya kaçmış, satmış, savmış, zengin olmuş, fakat karısının kulaklarındaki elmas taşlar duruyor."

"Garip şey."

"Zabıtaya hizmetimi görüyorsun ya, Rıza... Şimdi ben, önümüzdeki pazar akşamı baloya gideceğim ve bu küpeleri aşıracağım. Senin yapacağın şey de gece, beni değil, bu hırsız karıkocayı enselemektir. Düşün!.. On beş sene evvelki bir hırsızlığı bugün meydana çıkarmak senin için büyük şereftir."

"Fakat küpeleri Cingöz'e çaldırmamak şartıyla!.. Küpeler meydanda olmadıktan sonra ben onların suçlarını nasıl ispat ederim?"

"Onu ben düşündüm. Eğer sen bana erkekçe söz verir, kılıma dokunmayacağını insanca vaat edersen, ben sana her istediğin zaman küpeleri gönderirim."

"Fakat bu küpelerin kadının kulağında yakalanması lazımdır."

"Öyle olsun. Sen o gece, kadını küpelerle beraber..."

"Hayır Cingöz... Yine palavraya başladın..."

"Palavra neden oluyor? Ben sana iki hırsız haber ve-

riyorum, buna mukabil sen de benim hırsızlığıma göz yumacaksın. Eğer onları tevkif etmeden vazgeçer de, beni yakalamaya kalkışırsan, hem onlar elinden kaçarlar, hem de ben! Düşün taşın. Razı olursan bu melunları yakalamak için sana yardım ederim."

"Senin yardımına ne ihtiyacım var?"

"Var. Bu elmas taşlarının şekli değiştirilmiştir. Abdülhamit'e ait oldukları katiyen ispat edilemez. Hâlbuki ben sana bunu ispat eden vesikaları vereceğim."

Cingöz Recai, cüzdanını çıkararak, pencerenin ışığında Mehmet Rıza'ya İngilizce birçok yazılar gösterdi:

"Elmasların kenarını yontarak şekillerini değiştiren en büyük Amerikan mücevheratçısının adresini, kullandığı kalıpları biliyorum. Bir de, bu adamlar, New York'un iki büyük mağazasına Yıldız Sarayı'ndan aşırılmış beş büyük halı sattılar. Onların da yerlerini biliyorum. Türkiye'nin tarihini aydınlatacak fevkalade büyük bir hırsızlığı meydana çıkaracaksın. Herkes seni takdir edecek ve benim ismimi bile kimse ağzına almayacak. Zaten ben de bunu istemiyorum. Eğer beni tevkife kalkarsan elinden kaçarım, çünkü firar tertibatım mükemmeldir ve öteki işi de bozarsın.

Mehmet Rıza, Cingöz Recai karşısında, birkaç sebeple kararsızlığa düşüyordu. Bu adama karşı şimdi nasıl hareket etmeli? Derhal tevkife çalışmak mümkün mü? Hakikaten bazı firar tertibatı almış mıdır? Eğer ayağına kadar gelmişken, Mehmet Rıza Cingöz'ü tevkife kalkar, yine elinden kaçırırsa, artık bu defaki rezalete İstanbul halkı katılıncaya kadar gülecektir. Herhalde, Cingöz'ün Mehmet Rıza'nın evine kadar gelmesine bakılırsa, bu elmas taş meselesine büyük bir önem verdiği muhakkaktır. O hâlde, mahirane yollardan giderek, usta hırsızı en dar yerde yakalamak, daha akıllıca olacaktır.

Mehmet Rıza ciddi bir tavır takınarak:

"Pekâlâ!" dedi. "Bu işte seninle uyuşurum."

"Eyvallah, Rızacığım. Senin zekândan da bunu beklerdim. Şimdi ben ayrılıyorum. Önümüzdeki pazar akşamı baloda buluşuruz. Ben sana karıkocayı gösteririm. Yalnız... bundan evvel... bana bir şey vaat edeceksin."

"Söyle!"

"Bu mesele hakkında, ufacık bir tahkikatta bile bulunma. Polis tahkikatı, daima böyle işleri karıştırır. Sonra avları kaçırırız."

"Pekâlâ. Ona da peki."

"Allahaısmarladık. Şimdi buradan çıkınca senin taharri memurunu şaşırtmak için bir dalavere bulmak lazım."

"Buldum."

"Ne yapacaksın?"

"Ben bilirim."

Cingöz Recai, Mehmet Rıza'nın odasından çıkarak süratle merdivenleri indi. Sokak kapısına gelince, kapıyı açarak eşikte durdu ve karşı kaldırımda bekleyen taharri memurunu çağırdı. Memur kapıya gelince, ona:

"Azıcık içeri girer misiniz? Rıza Bey sizi istiyor!" dedi.

Memur içeri girerken, Cingöz birdenbire sokağa fırlayıp kapıyı kapamış ve cebinden çıkardığı kalın bir iple kapının iki kolunu birbirine bağlamıştı.

Memur içeriden kapıyı zorlarken, Cingöz Recai bir otomobille uzaklaşmış bulunuyordu.

2

Patırtıyı işiterek aşağıya koşan Mehmet Rıza, memurun vaziyetini görünce gülmüştü:

"Bırak!" dedi, "ben onu kendi elimle salıverdim. Yakında pençeme düşecek."

"O, değil mi? Rıza Bey... Cingöz! Ben rıhtımda benzettim, peşine takıldım..."

"Ta kendisi. İyi etmişsin. Maharetini beğendim."

"Ne cesaret... Sizin eve niçin gelmiş?"

"Beni kafese koymaya çalışıyor."

Sertaharri memuru fazla izahat vermeyerek evinden çıktı. Sirkeci'ye doğru inerken, Cingöz'e karşı izleyeceği yolu çoktan tayin etmiş bulunuyordu.

Evvela rıhtım salonuna giderek sabah postasıyla Amerika'dan gelen yolcuların bir listesini istedi. Bunların içinde Cingöz'ün sahte ismini anladığı gibi, zengin bir Türk ailesinin de isimlerini öğrendi. Cingöz'ün bahsettiği bu karıkoca, öyle, Yıldız'dan eşya aşıracak insanlara benzemiyorlardı. Gayet tanınmış, sülalece zengin, namuslu bir aile idi. Mehmet Rıza, Cingöz'ün bu noktada bir yalan uydurmuş olduğunu derhal anladı. Sözde, usta hırsız, bu yalanı uydurarak Mehmet Rıza'nın ağzına bir bal çalacak, bu suretle kendi işini tehlikesiz yapacaktı.

Sertaharri memuru, daha böyle ilk hamlede. Cingöz'ün palavrasını meydana çıkarınca, daha ve büyük bir kendine güvenle çalışmaya başladı.

Evvela, Pera Palas'ta oturan bu aileyi ziyarete karar verdi.

Öğleden sonra, zengin koca ile karısını Pera Palas'ta kabul salonunda gördü.

Gerek kadın gerek erkek, İstanbul'un tanınmış bir zabıta memuru tarafından ziyaret edildiklerine evvela çok şaşırdılar. Fakat Mehmet Rıza derhal bahse girerek dedi ki:

"Sizi büyük bir tehlikeden haberdar etmeye geliyorrum.

Sonra, kadının kulağındaki pırıl pırıl parlayan ve Cingöz'ün tarif ettiği gibi hakikaten birer küçük ceviz büyüklüğünde olan küpeleri göstererek ilave etti:

"Bu kıymetli küpelerinize İstanbul'un büyük bir serserisi göz koymuştur."

"Fakat biz İstanbul'a henüz bu sabah geldik. Nerede, ne zaman gördüler? Göz koydular? Ve siz de haber aldınız?"

"O serseri, sizinle birlikte Amerika'da bulunuyordu. 'Ahmet Münir' takma adını taşıyordu."

Koca ile karı yerlerinden sıçradılar:

"Ahmet Münir mi? Evet... Hatta bizimle beraber İstanbul'a geldi... Nazik, kibar bir genç..."

Mehmet Rıza güldü:

"İşte o nazik, o kibar genç, meşhur bir serseridir. İsmi de Cingöz Recai'dir."

Kibar serserinin on seneden beri her kulağa yayılan şöhretini bilen koca ile karı, tarif kabul etmez bir hayret içinde kaldılar:

"Ne söylüyorsunuz?"

"Evet efendim... Bu adam sırf küpelerinizi ele geçirmek için Amerika'dan buraya büyük bir seyahat yapmıştır. Önümüzdeki pazar akşamı, Amerika Elçiliği'ndeki baloda küpelerinizi aşıracaktır."

"Herkesin içinde buna nasıl muvaffak olur?"

"Siz bu serserinin şeytani zekâsı hakkında söylenen şeyleri belki işitmemişsinizdir: Fakat Akla sığmayacak şeylere kabiliyetli olduğunu gözlerinizle görmedikçe aklen kabul edemezsiniz."

Koca ile karı, hem maruz oldukları tehlikenin büyüklüğüne, hem de bir Türk zabıta memurunun bu işte gösterdikleri zekâya hayran kalarak dediler ki:

"Sizi tebrik ederiz Rıza Bey... Bu kadar kısa bir zamanda, böyle mükemmel malumat elde etmeye dünyanın hiçbir zabıtası muktedir değildir.

"Teveccühlerinize teşekkür ederim. Fakat şimdiden bir şeyi tavsiye etmeme müsaade buyurunuz. Balo gecesi, küpelerinizi emniyetli bir yere bırakınız ve yerine tıpkı onlara benzeyen sahtelerini takınız. Beyoğlu mücevheratçıları, size taşların sahtelerini imal edebilirler. Serseriyi tevkif için buna lüzum var."

"Yapılacak şey bundan ibaret midir?"

"Evet, ondan sonrasına müsterih olunuz. Balo gecesi, bütün memurlarım orada bulunacaklardır ve bir senedir elimizden kaçan tanınmış serseriyi ne pahasına olursa olsun tevkif edeceğiz."

Kadın, bu haber üzerine kocasına dönerek dedi ki:

"Biz bu baloya gitmekten vazgeçebiliriz değil mi?"

"Tabii."

Mehmet Rıza, müdahaleye lüzum gördü:

"Hayır... Bize bir hizmet olmak için oraya geliniz. Serseriyi tevkif edebilmek için sizin vücudunuz lazımdır. Hiçbir tehlike olmadığını size temin ederim."

Kadın ve erkek, Mehmet Rıza'nın doksan bin liraya değen hizmetine mukabil ona böyle bir yardımda bulunmayı kendileri için bir vazife bildiklerini söyleyerek baloya sahte küpelerle mutlaka geleceklerini vaat ettiler.

Mehmet Rıza, Pera Palas'tan çıkınca, iki gün sonra verilecek olan baloya ait tertibatını hazırlamak için müdüriyete koştu.

3

Sefarethane balosu pek muhteşemdi. Şehrin bütün ecnebi ve Türk topluluklarına mensup en kibar, en yüksek tabakası, bilhassa bu eğlence için hazırlanmış gayet seçkin tuvaletlerle davete icabet etmişlerdi.

Biri ağır konser, diğeri de dans için iki büyük orkestra müzik yapıyordu. Mihmandarlar, davetlilerin bir kısmını elçi ile karısına takdim ediyorlar ve umumun bir saniye sıkılmadan eğlenmeleri için hizmetliler fevkalade gayret ve itina gösteriyorlardı.

Yüzlerce elektrik lambasının göz kamaştırıcı ışıklarına, dekolte kadınların bembeyaz kolları ve mücevherlerinin parıltısı da ekleniyordu.

Mehmet Rıza, davete tam vaktinde icabet etmiş ve eskiden tanıdığı elçi ile karısı tarafından büyük bir güzel karşılama görmüştü.

Balo halkı arasında, ecnebilerden bile, Mehmet Rıza'yı tanıyanlar pek çok olduğu için, herkes sertaharri memurunun yanına gelerek elini sıkıyor, yahut uzaktan onu selamlayarak birbirlerine gösteriyorlardı.

Hatta davetlilerden biri, Mehmet Rıza'ya yaklaşarak usulca dedi ki:

"Zât-ı âliniz böyle davetlere sebepsiz icabet etmezsiniz. Rıza Bey... Mutlaka bir iş için geldiniz. Cingöz Recai Amerika'da olmasaydı, onu aradığınıza hükmederdim."

Eski dostlarından biri olan bu zata, Mehmet Rıza manidar bir tebessümle cevap vererek dedi ki:

"Yanılmıyorsunuz. Meslekte beni alakadar etmeyen

hiçbir davete icabet etmemek âdetimdir. Buraya ne ve kim için geldiğime gelince... Kim bilir... Belki de Cingöz Recai İstanbul'dadır!.."

Sertaharri memuru bu sözleri söyledikten sonra ayrıldı ve elçiliğin bütün salonlarını gezerek, araştıran nazarlarıyla Cingöz'ü veya ona benzer birini aradı. Gariptir ki Cingöz Recai'yi görememişti. Usta hırsızın bu defa pek büyük bir ustalıkla tebdili kıyafet etmiş olduğuna hükmederek bir köşeye çekildi ve bütün davetlileri, birer birer, keskin bir dikkatle gözden geçirmeye başladı.

Bu bağlamda Kerim Bey'le Halet Hanım'ı, yani Amerika'dan gelen koca ile karıyı de görmüştü. Fakat tetkikatını bitirmeden onların yanına gitmek istemedi. Yalnız Halet Hanım'ın kulaklarındaki sahte elmas küpelere bakarak, bunların emsallerine gayet iyi benzetilerek imal edilmiş olduklarını memnuniyetle gördü.

Fakat hâlâ, davetliler arasında Cingöz'e benzeyen hiç kimseyi seçememişti. Her ne şekil ve kıyafete girsin, serseriyi mutlaka umumi eşkâlinden tanıyacağına emin olduğu için, Cingöz'ün oraya gelmemiş olduğunu düşünerek biraz daha bekledi.

Balodaki tertibatına dâhil olan diğer zabıta memurlarından hiç kimse de Cingöz Recai'yi görmemişlerdi.

Kimi elçiliğin dışarısında, kimi kapıda, kimi koridorlarda, kimi de davetli sıfatıyla salonlarda bulunan bu taharri memurlarının hepsi, büyük bir dikkatle aradıkları halde, Cingöz'e rast gelemediklerini Mehmet Rıza'ya haber verdiler.

Mehmet Rıza, Kerim Bey'le Halet Hanım'ın yanına giderek ellerini sıktı. Koca ile karı, Mehmet Rıza'yı görünce büyük bir alaka gösterdiler:

"Biz de size bakınıyorduk, Rıza Bey. Ne haber?"

"Hiiç. Sağlık efendim."

"Recai burada mı?"

"Göremedim."

"Gelmemiş mi?"

"Daha gelmemiş. O adamın niyeti belli olmaz. Bakarsınız ki umulmadık zamanda karşınıza çıkar."

"Biz size o gün sormadık. Recai buraya gelir de bize aşinalık ederse ne yapacağız?"

"Yine eskisi gibi konuşacaksınız."

Halet Hanım, küpelerini kastederek, sertaharri memuruna sordu:

"Nasıl buldunuz?"

"Fevkalade, gayet iyi taklit edilmiş."

"Bir Rus kuyumcu taşları o kadar güzel taklit etti ki burada onları hakiki zannedenler bile var."

"Dikkat edilmedikçe belli olmuyor efendim. Şimdi siz eğlencenize devam ediniz. Lüzum görürsem ben sizi yine rahatsız ederim."

Sertaharri memuru yanlarından ayrıldı. Tekrar salonları birer birer dolaştı. Memurlarını görerek izahat istedi. Hâlâ Cingöz'ü gören olmamıştı.

Vakit gece yarısını geçtiği ve elçiliğin kapıları kapandığı halde yine Cingöz'den eser yoktu.

Mehmet Rıza, bu hale bir mana vermeye muvaffak olamıyordu. Cingöz Recai'nin herhalde bu gece baloya geleceğine kendi kendini ikna etmeye çalışırken, elçlilk memurları sertaharri memuruna gelerek:

"Sizi telefondan istiyorlar." dediler.

Mehmet Rıza telefona koştu, aleti eline alınca Recai'nin sesini tanıdı. Usta hırsız gülüyordu:

"Akşamlar hayır olsun Rızacığım.""

"Melun, sen misin?"

"Sesimden tanımışsındır."

"Neredesin? Niçin gelmedin?"

"Gelmedim ve gelemeyeceğim Rızacığım, Senden özür dilemek etmek için telefon ediyorum. O bir alay memuruna da söyle, rahatsız olmasınlar."

"Ne memuru?"

"Numara yapma Rıza. Cingöz'ü yakalayacağım diye elçiliğe bir kolordu polis doldurdun. Ben her şeyi bilirim."

"Korkudan mı gelemiyorsun?"

"Korkudan değil, lüzum görmediğim için."

"Küpelerden vaz mı geçtin?"

"Sahte küpeleri sana bırakıyorum, Rıza."

"Sahte mi?"

"Sen bunu benden daha iyi bilirsin."

"Ne dediğini anlamıyorum, Cingöz."

"Anlamak işine gelmez."

"Ne diyorsun canım?"

"Ah canımın içi!"

"Alayı bırak."

"Alay etmiyorum Rıza. İş gayet basit. Ben söyleyeyim sen dinle."

"Söyle."

"Sen o günü evden çıkıp dosdoğru Kerim Bey'le Halet Hanım'ı Pera Palas'ta görmeye gittin ve onlara başlarına gelecek felaketi haber verdin."

"Kim demiş?"

"Dinle!"

"Söyle!"

"Onlara küpelerini saklamalarını ve yerine sahte bir küpe takmalarını tavsiye ettin."

"Haberim yok."

"Dinle!"

"Söyle!"

"Onlar da senin dediğini yaptılar ve baloya sahte küpelerle geldiler. Sen de beni enselemek için bir alay memur toplayıp baloya damladın."

"Yalan."

"Sersemce ısrar etme artık Rıza. İş işten geçti. Ben artık baloya gelecek değilim. Sahte küpeleri sana yahut Halet Hanım'a bırakıyorum. Otuz kuruşluk taşlar için ayağımı yormam. Halet Hanım'a git söyle ki eğer kulağındaki sahte küpelerin asıllarını satın almak isterse yüz bin liraya kendisine veririm."

Mehmet Rıza afalladı:

"Ne dedin? Ne dedin?"

"Diyorum ki sahte küpelerin asılları bendedir, benim elimdedir."

"Anlamadım?"

"Anla, ki ben elmas küpeleri, yarım saat evvel Pera Palas Oteli'nden aşırdım!"

Sertaharri memuru az daha telefon aletini elinden düşürecekti; fevkalade şaşırmıştı, bunu hisseden Cingöz telefonda bir kahkaha attı:

"Aman sıkı tut, Cingöz'ü yakalayayım derken, telefonu bile elinden düşüreceksin. Kendine gel. Sana oynanması icap eden oyun oynanmıştır. Allahaısmarladık!"

Usta hırsız telefonu kapadı. Deli gibi olan Mehmet Rıza hemen salona koşarak Kerim Bey'le Halet Hanım'ı buldu. Koca ile karı, Mehmet Rıza'nın bembeyaz kesilmiş, heyecanlı çehresine hayretle bakarak:

"Ne oldu, Rıza Bey? Ne var?"

Mehmet Rıza, metanetini toplamaya çalışarak soruyordu:

"Küpelerinizin asılları nerede?"

"Otelde."

"Pera Palas'ta mı?"

"Evet."

"Odanızda mı?"

"Evet."

"Meydanda mıydı?"

"Hayır... Benim bir fildişi çekmecem vardır. Onun içinde."

"Fildişi çekmecenizi nereye koyarsınız?"

"Bavulda."

"Bavul?"

"Aynalı dolapta."

"Anahtar."

"Bende."

Mehmet Rıza üzüntüyle omuzlarını salladı:

"Ne fayda... Küpeleriniz çalındı. Derhal buradan çıkalım, otele gidelim."

Küpelerinin çalındığını haber alan kadın, korkusundan fazla telaş ederek, bayılacak dereceye gelmişti. Bu hadise bütün balo halkının nazarı dikkatini çekti.

Koca ile karı, Mehmet Rıza ve birçok memurlar, gece yarısını yirmi dakika geçe elçilikten çıktılar ve otomobille Pera Palas'a vardılar.

4

Süratle otel odasına çıktılar.

Halet Hanım odaya girer girmez:

“Pervin! Pervin!” diye bağırıyordu.

Mehmet Rıza sordu:

“Kimi çağırıyorsunuz?”

“Hizmetçi.”

“Yok mu?”

“Hayır!”

Gerçekten de, hizmetçi de ortadan kaybolmuştu. Mehmet Rıza, aynalı dolaba gitmeden evvel, bu hizmetçi hakkında malumat almak istedi:

“Bu Pervin’i nerede bulmuştunuz?”

Hayretten hayrete düşen Halet Hanım ve kocası, teessürler içinde cevap veriyorlardı:

“Amerika'da... Kimsesiz kalmış bir Türk kızıydı... Gayet kibar ruhlu bir kızdı... Acıdık... Yanımıza almıştık...”

Mehmet Rıza, büyük bir hakikati öğrenenlerin üzüntüsü ile acı acı başını sallayarak:

“Bazı tecrübeler insana, herkese itimat etmemek lazım geldiğini öğretir.” dedi ve aynalı dolaba koştu. Dolabın alt kısmındaki aynanın on santimetre karelik bir kısmı elmastıraşla kesilmiş, tahta ayrılmış ve fildişi çekmece alınıp götürülmüştü.

Genç kadın kendini karyolaya bırakarak hıçkırıklarla ağlamaya başladı.

Kocası onu teselliye koşuyor ve bu vaziyetten çok bir şey anlamayan Mehmet Rıza, şahadet parmağını ağzına sokarak içini çekiyor:

"Vay melun, vay yezit, vay kâfir, vay şeytan, vay hınzır, vay domuz, vay edepsiz..." diyerek, Cingöz'e münasip gördüğü hafif ve çirkin birçok küfürleri sıralayıp duruyordu.

Derhal otelin garsonlarını çağırarak sorguya başladı:

"Bu gece bu odaya kimsenin geldiğini gördünüz mü?"

"Gördük efendim. Şık bir bey geldi."

"Saat kaçta?"

"On bir... On bir buçuk..."

"Nasıl geldi?"

"Otelin önünde bir otomobil durdu. Bu bey içeriye girdi. 29 numaralı odaya çıkmak istediğini söyledi. Asansöre bindi. Odanın kapısını vurdu. Hizmetçi açtı. İçeride on dakikadan fazla kalmadılar, ikisi de çıktılar. Hizmetçinin elinde kâğıda sarılı bir paket vardı."

"Sana bir şey söylemediler mi?"

"Hizmetçi söyledi: 'Hanımın baloda iskarpinler ayağını sıkmış... Başka iskarpin istemiş... Onları götürüyorum... Yine geleceğim... Odaya dikkat ediniz!' dedi."

"Halinden şüphe etmediniz mi?"

"Hayır efendim... Nasıl şüphe edelim? Temiz bir bey geliyor... Hizmetçi ile konuşuyor... Sonra çıkıyorlar... Olur ya... Hanımın ayaklarını iskarpin sıkar da..."

"Otomobille mi gittiler?"

"Evet."

Mehmet Rıza otelde yapılacak bir şey kalmadığını biliyordu. Peki... Dışarıda ne yapabilir? Hiç! Recai'yi ele geçirmek şöyle dursun, bu dâhiyane hırsızlığı nasıl yapabildiklerini de anlayamıyordu. Vakıa, ortada anlaşılmayacak çok bir şey yoktu: Recai, daha Amerika'da iken, Halet Hanım'ın elmaslarına göz koymuş ve bu ailenin yanına kendi maiyetinden bir kadını hizmetçi olarak vermişti. Şimdi de yine o kadın vasıtasıyla bu hırsızlığı

yapıyordu. Fakat Mehmet Rıza'nın evine niçin geldi? O yalanları niçin söyledi? Sertaharri memurunun maksatlarını ve hareketlerini nasıl keşfetti?

Bu suallere kesin bir cevap bulabilmek için Mehmet Rıza beynini patlatacak kadar düşünüyor, fakat yine bu işin teferruatını kavrayamıyordu.

Bedbaht Halet Hanım'ın yanına giderek ona sudan bir iki teselli vermek istedi:

"Felaketinizin dehşetini hissediyorum hanımefendi, Fakat tamamıyla ümidinizi kesmeyiniz, bu küpeler bulunabilir. Bu geceden itibaren bütün İstanbul'u altüst ettireceğim, o serseriyi de, küpelerinizi de bulmaya çalışacağım," diyor, fakat söylediği şeylere kani olmadığı için itimat telkin etmekte muvaffak olamıyordu.

Sertaharri memurunun üzüldüğünü gören Kerim Bey, asilâne bir tavırla dedi ki:

"Bizim için bu büyük bir zarardır, fakat tamir kabul etmeyen bir felaket değildir. Allah daha müthiş felaketlerden esirgesin. Kendinizi üzmeyiniz. Hizmetinize çok teşekkür ederiz. Mamafih, küpeler bulunacak olursa, size beş bin liralık bir..."

Mehmet Rıza, Kerim Bey'in sözünü kesti:

"Asla! Bana hiçbir mükâfat teklif edilemez. Keşke Cingöz Recai'yi tevkif etsem de, ben fukaraya beş bin liralık bir ikramda bulunsam, razıyım. Hayatımda paranın zerre kadar ehemmiyeti yok."

Sertaharri memuru Pera Palas Oteli'nden ayrılınca araba ile dosdoğru evine döndü. Recai'yi tevkif için hatırına iyi, kötü hiçbir çare gelmiyordu.

Tam yatağına girerken, başucunda duran telefon zili çalmıştı.

Aleti isteksizlikle kulağına götürdü. Cingöz'ün sesi telefonda çınlıyordu:

"Yatıyor musun Rıza? Gecen hayrolsun."

"Melun!"

"Küpeleri sen de gördün ya Rıza! Her biri yumruk kadar!"

"Edepsiz!"

"Pırıl pırıl parlıyor!"

"Yezit!"

"En aşağı seksen beş bin lira."

"Hınzır!"

"Halet Hanım'a satarım."

"Domuz!"

"Sen aracılık edersen sana komisyon veririm."

"Rezil!"

"Amma da küfür ezberlemişsin ha... Ağzını bozma da biraz tatlı tatlı konuşalım. Senin merak ettiğin şeyler olacak. Sor da cevap vereyim."

Mehmet Rıza öfkeyle bağırdı:

"Bana bu adamlar elmasları Yıldız'dan çaldılar yalanını niçin söyledin?"

"Senin evine gelmeye bir bahane bulmak için söyledim. Benim senin evine maksatsız gelmeyeceğimi bilirdin. Eğer bu yalanı uydurmasaydım, hakiki maksadımı belki anlardın."

"Hakiki maksadın neydi?"

"Ben dört aydan beri bu küpelerin peşindeyim. Evvela bizim Mebruke'yi New York'ta, kimsesiz kalmış bir Türk kızı gibi, bu ailenin yanına koydurdum. Fakat Halet Hanım hiçbir gün, hiçbir gece, küpelerini kulağından çıkarmıyordu. Bir kere küpelerini evde bırakarak sokağa çıksaydı, iş çoktan olup bitecekti. Tam ben bunu temin etmek için bir plan kurarken onlar İstanbul'a gitmeye karar verdiler. Ben de beraber geldim. Kadının kulağından küpeleri çıkarıp otele bırakmasını temin

etmek için sana koştum. Biliyordum ki sen beni dinler dinlemez Halet Hanım'ı bulacak, ona küpelerinin tehlikede olduğunu söyleyecektin. Nitekim öyle yaptın. Halet Hanım'ın sahte küpelerle baloya geleceğini bana Mebruke haber verdi. Hakiki küpelerin fildişi çekmece içinde ve aynalı dolapta saklandığını da Mebruke biliyordu. Çünkü Halet Hanım'ın fevkalade itimadını kazanmıştı. Ne kadar olsa kibar kızdır! Artık... ondan ötesini tahmin edersin... balo gecesi... saat on birde... ellerimi kollarımı sallaya sallaya otele geldim. Asansörle kibar kibar yirmi dokuz numaraya çıktım. Garsonlar fevkalade itibar gösterdiler. Mebruke bana kapıyı açtı ve beni odaya aldı. Aynalı dolabı beş dakikada kestim, beş dakikada da çekmeceyi çıkarıp kâğıda sardım; garsonlara da o iskarpin masalını uydurarak rahatça otelden çıktım."

Telefonda, öfkeden boğulacak derecelere gelen Mehmet Rıza, hâlâ anlayamadığı bir noktanın aydınlanması için hararetle soruyordu:

"Peki... Bana o masalı niçin söyledin?"

"Hangi masalı?"

"Elmasların Yıldız'dan aşırılmış olduğunu."

"Söylemeseydim, senin evine niçin gelmiş olurdum?"

"Sen bana yalnız elmas küpeleri baloda çalmak istediğini haber verseydin, ben yine Halet Hanım'a gider, tehlikeyi bildirirdim. Senin de maksadın hâsıl olurdu."

"Hayır!.. Ben yapmak tasavvurunda olduğum bir hırsızlığı sana niçin haber vereyim?.. Senin evine maksatsız gelmeyeceğimi pekâlâ bilirdin ve hakiki maksadımı keşfetmeye kalkardın. Hâlbuki o yalanı söyleyerek ben sözde sana bir hizmet ifa etmiş oluyor, buna mukabil yakamı kurtarmak istiyormuş gibi görünüyordum."

"Fakat ben rıhtımda tahkikat yapınca Kerim Bey'le Halet Hanım'ın namuslu bir aile olduklarını öğrendim."

"Ehemmiyeti yok... Ben de senin evine gelmiş ve yakayı sıyırmıştım."

Mehmet Rıza; Cingöz'den öfkesini almak için, onu tehdit etmek ihtiyacına kapılmıştı:

"Sen bütün bu yaptıklarının yanına kâr kalacağını zanneder misin Cingöz?"

"Hiddetlenme Rıza, Amerika'dan gelir gelmez küçük bir el işi çevirmek istedim. Fena da olmadı. Mücevherat işleri pek temizdir. İnsanı yormaz, elini kirletmez, bir çekmece içinde seksen bin lira taşınır."

"Kahrol!"

"Eyvallah canım. Ha... Mebruke diyor ki Halet Hanım fildişi çekmeceyi pek severmiş. Onu yarın sabah bir çocukla sana gönderirim. Kadıncağız hiç olmazsa çekmecesine kavuşsun.

Mehmet Rıza bağırdı:

"Çekmeceyi başında parala!"

Cingöz telefonu kaparken dedi ki:

"Şimdi seninle konuşurken başucumda Mebruke duruyor ve: "Mehmet Rıza dayıma selam söyle!" diyor!..

SON

CİNGÖZ RECAİ,

FANTOMALARA,
ARSEN LÜPENLERE
TAŞ ÇIKARAN,

CİN OĞLU CİN,

ÇAPKIN VE KİBAR

BİR

İSTANBUL SERSERİSİDİR.

SERGÜZEŞTLERİNİ OKURKEN
İNSANIN PARMAĞI
AĞZINDA KALIR.